

§ 10**Upprustning och utveckling Medborgarhuset.
Inriktningsbeslut.****Upphandling av arkitekt och extern projektledning till
Medborgarhuset. Genomförandebeslut**

Dnr 3.4/3659/2013

Beslut

Kulturnämnden beslutar enligt kulturförvaltningens förslag:

1. att godkänna fortsatt planering av utvecklingsalternativet för Medborgarhuset i enlighet med detta tjänsteutlåtande och ge kulturförvaltningen i uppdrag att tillsammans med fastighetskontoret ta fram underlag fram till genomförandebeslut i enlighet med verksamhetsidén för Medborgarhuset.

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens och fastighetskontorets tjänsteutlåtande från den 2 december 2013.

Sammanfattning

Medborgarhuset vid Medborgarplatsen på Södermalm invigdes år 1939 för att tillgodose stockholmarnas behov av samlings- och möteslokaler, bibliotek och bad. Tre stora huskroppar byggdes som sammankopplades med mellanliggande hiss- och trapphus samt med gemensamma botten- och källarplan.

Idag är byggnaden i behov av omfattande renoveringar. Dess tillgänglighet och logistiklösningar är mycket dåliga och motsvarar inte dagens krav. Invändigt är bristerna många, vilket påverkar i stort sett samtliga verksamheter i byggnaden negativt. Vidare utnyttjas inte lägets potential fullt ut med en idag svag kontakt till tunnelbanan. Byggnadens utformning skapar också en upplevd barriär i kontakten med Medborgarplatsen.

Enligt utredningsbeslut från år 2011 har fastighetskontoret utrett hur medborgarhuset kan upprustas och utvecklas för att bli ett mer attraktivt besöksmål samt bidra till målen att skapa en hållbar stadsmiljö och ett offentligt rum i världsklass.

Utredningen har resulterat i två olika alternativ. Ett minialternativ som beskriver vilka åtgärder som måste göras för att uppgradera byggnadens tekniska standard och vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt med dagens förutsättningar. Det andra alternativet är ett utvecklingsalternativ där en omDispositionering av ytorna bidrar till att skapa ytterligare mervärden i form av en mer tillgänglig byggnad, bättre avkastning och fler besökare till anpassade moderna lokaler som tillmötesgår dagens krav.

Åtgärderna för minialternativet bedöms kräva en investering på cirka 160 mnkr exklusive renoveringar direkt kopplade till Forsgrenska badet.

Investeringsutgifterna för utvecklingsalternativet bedöms till cirka 285 mnkr exklusive renoveringar direkt kopplade till Forsgrenska badet.

Kulturförvaltningen och fastighetskontoret föreslår i detta tjänsteärende att fastighetsnämnden godkänner fortsatt planering av utvecklingsalternativet till en kostnad om 12 mnkr i syfte att ta fram underlag fram till genomförandebeslut.

Investeringar i Forsgrenska badet ingår inte i detta beslut. Fastighetskontoret avser att tillsammans med idrottsförvaltningen återkomma med ett separat ärende för badet efter vidare utredningar.

Fastighetskontoret föreslår även att fastighetsnämnden beslutar att fastighetskontoret ska genomföra en öppen upphandling för en projektledningsorganisation och en arkitektorganisation för projektets hela längd. I dessa upphandlingar, samt i de kommande avtalen, finns förbehåll om att fastighetskontoret har möjlighet att avsluta uppdraget beroende på om vidare beslut fattas om projektet.

Ombyggnationen är planerad att påbörjas under år 2015 och pågå till och med år 2017.

Fastighetskontoret anser med bakgrund av utlåtandet att utvecklingsalternativet innehåller många av de faktorer som gör Stockholm till en stad i världsklass. Förslaget ger även möjlighet att uppfylla visionen för Södermalms hjärta om en attraktiv och trygg boplats och mötesplats i världsklass. Åtgärderna i utvecklingsalternativet ger också en förbättrad tillgänglighet och bättre kommunikationer för besökarna och medborgarna. Att byggnaden också får mer funktioner som exempelvis cafe gör att Medborgarhuset kan bli en bättre mötesplats för besökare.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden föreslår att kulturnämnden beslutar enligt kulturförvaltningens förslag till beslut (se beslutet).

- 2) Ann Mari Engel (V) föreslår att kulturnämnden beslutar enligt

följande:

- att återremittera ärendet
- att inkludera Forsgrenska badet i utvecklingsplanen
- att öppna upp möteslokalerna för föreningslivet
- att ändra inriktning på ärendet enligt nedanstående

Förslaget till förändring av Medborgarhuset innebär att man till en kostnad av 283 mnkr ska flytta runt verksamheterna i huset så att biblioteket och kulturskolan flyttas samt ge plats till fler butiker. Göta Källare föreslås flytta bort, men ska ersättas av andra restauranger, bl.a. i en påbyggnad på taket.

Medborgarhuset behöver en rejäl upprustning av sina nerslitna ytor. Vad som framför allt behövs är dock att öppna huset för fler möten och föreningsliv. Medborgarhuset, invigt 1939, var länge en viktig plats för det lokala föreningslivet. Både på dag- och kvällstid fylldes huset av möten med lokala föreningar. Sedan dessa lokaler privatiserats kan nu föreningarna hyra möteslokaler via ett studieförbund eller en klubb, till en kostnad av ett par tusenlappar per kväll för ett litet rum. De större samlingslokalerna är ännu dyrare och svårare att få tillgång till. Bristen på förenings- och samlingslokaler är skriande i hela Stockholm, vilket är ett stort demokratiskt problem.

Medborgarhuset ska vara ett hus öppet och tillgängligt för föreningslivet som ska kunna hyra olika lokaler till överkomliga självkostnadspriser. Detta bör vara fokus i utvecklingsplanen för huset.

Forsgrenska badet ska upprustas och finnas kvar. Det är föga genomtänkt att anta en utvecklingsplan för medborgarhuset som inte innefattar badet. Stadens olika förvaltningar måste ta ett gemensamt grepp i denna fråga, innan något uppdrag ges.

Bibliotekets båda avdelningar ska ha resurser för att utöka öppettiderna och modernisera lokalerna, men inte lägga stora resurser på flytta inom huset och som dessutom innebär ökade hyreskostnader för all framtid.

Kulturskolan ska självklart finnas kvar och utvidgas efter behov. Vår teater som funnits i huset sedan 1940-talet är en viktig del av huset.

Medborgarhuset ska inte fyllas med butiker och restauranger som redan finns i överflöd i området. Hörnet Götgatan - Folkungagatan är ett av de restaurangtätaste och även den mest

brottsbelastade platsen i landet.

3) Tomas Rudin m.fl. (S) föreslår att kulturnämnden beslutar enligt följande:

- att återremittera ärendet
- att inkludera Forsgrenska badet i utvecklingsplanen
- att komplettera ärendet med förslag på alternativa medborgar- och kulturella funktioner/ytor i kombination med/istället för kommersiella ytor
- att öppna upp möteslokalerna för föreningslivet

I september 2011 redogjorde åtta förvaltningar för ett gemensamt utredningsbeslut, projektet ”Södermalms hjärta” för Medborgarplatsen med kringliggande områden.

Vision för projektet ”Södermalms hjärta” är att göra Medborgarplatsen med kringliggande områden till en attraktiv och trygg boplats och mötesplats i världsklass. Vi är mycket positiva till den breda ansats som hittills gjorts i projektet. Att flera förvaltningar samarbetar redan från start är ett gott exempel på hur staden tar sig an ett område utifrån en helhetssyn vilket är mycket glädjande.

Nu föreligger ett inriktningsbeslut på fastighetsnämnden och kulturnämndens kommande nämndmöte om upprustning och utveckling för Medborgarhuset. Ett hus som är i behov av både renovering och förnyelse. Det gäller tillgänglighet och logistik men också för att skapa ett offentligt rum vars potential och läge inte nyttjas fullt ut idag.

Inriktningsbeslutet som förordar ett av två utredda alternativ, det s.k. utvecklingsalternativet, reser dock ett antal frågor. Medborgarhuset invigdes 1939 för att tillgodose stockholmarnas behov av samlings- och möteslokaler, bibliotek och bad. Dessa behov är minst lika stora idag och vi anser inte att utvecklingsalternativet tar tillräcklig hänsyn till dessa behov.

Vi yrkar därför på en återremittering av ärendet, av fler skäl. Åtgärder för Forsgrenska badet, som är i lika om inte större behov av upprustning som övriga delar av huset, saknas i inriktningsbeslutet. Förvaltningen konstaterar att om investeringen i badet uteblir eller försenas så finns en risk att badet måste stängas och ”Att det är ekonomiskt lönsamt att projektera och utföra ombyggnaden för hela byggnaden såsom ett projekt.”

Renoveringen av badet ska ingå som en integrerad del av huset/projektet och måste rimligtvis ingå i beslutsunderlaget. Något annat vore att hantera våra gemensamma tillgångar på

ett oansvarigt sätt.

Vi anser att det måste finnas funktioner utifrån ett medborgarperspektiv såsom offentliga möteslokaler samt kulturella som t.ex. Debasers verksamhet som är uppskattad hos både stockholmare och besökande turister m fl. Det saknas i utredningen. Utvecklingsalternativet lyfter istället fram kommersiella ytor som argument för ett förbättrat offentligt rum och tryggare stadsmiljö.

Vi menar att förslaget präglas av ett alltför snävt perspektiv på stadsutveckling. Både jakten på intäkter och uteslutandet av badet är tydliga exempel på när ett företagsekonomiskt synsätt kommit att ersätta det samhällsekonomiska. Det är ingen bra grund att stå på om man vill bygga stad i världsklass.

4) Mats Berglund (MP) föreslår att kulturnämnden beslutar enligt följande:

- att återremittera ärendet med hänvisning till följande:
- Forsgrenska badet ska inkluderas i inriktningsbeslutet
- Eventuell påbyggnad om 300 kvm på våning fem ska tydliggöras i inriktningsbeslutet
- Utgångspunkt ska vara upprustning i nära samverkan med både samhälle och politik för fortsatta kulturella och publika verksamheter samt som mötesplats för studieförbund och ideella föreningar
- Upphandling av arkitekt och projektledning ska göras utifrån de nya framtagna inriktningarna

Tyvär är ärendet svårt att ta ställning till då tjänsteutlåtandet saknar beskrivning över hur verksamheterna i Medborgarhuset ska fungera och fördelas i huset efter en upprustning och utveckling enligt ”utvecklingsperspektivet”. Behovet av den extra påbyggnaden om c:a 300 kvm är också oklar, i synnerhet som en sådan måste ställas mot risken att den negativt påverkar byggnadens mycket höga kulturhistoriska värde. Det är slutligen svårt att förstå hur Forsgrenska badet kommer att påverka ombyggnaden nu när det olyckligt har lämnats utanför ärendet.

Vi söker därför svar på dessa frågor samtidigt som vi önskar att ärendet bereds med ett tydligare fokus på kulturverksamheten samt hur Medborgarhuset kan utvecklas som mötesplats. Syften och utgångspunkter måste vara att öppna upp biblioteket och locka fler besökare, att erbjuda en mer funktionell disponering av lokalerna för biblioteket och kulturskolan. De kommersiella verksamheterna bör hållas på en relativt begränsad nivå för att ge huset karaktär av just

”Medborgarhus”. Det bör i det sammanhanget även undersökas hur föreningslivet kan få större tillgång till husets möteslokaler. Ärendet bör även utredas utifrån möjligheten att huset ska kunna bidra till den biologiska mångfalden och en ekologisk hållbar stad, exempelvis genom grönt tak, biodling eller liknande åtgärder.

Förslag på planlösningar till de olika våningsplanen bör tas fram och bifogas ärendet innan beslut kan fattas i nämnden.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordförande Madeleine Sjöstedt (FP) ställer förslagen att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Madeleine Sjöstedt (FP) finner därefter att nämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen.

Ann Mari Engel (V), Tomas Rudin m.fl. (S) och Mats Berglund (MP) deltar inte i beslutet då deras återremissyrkande har fallit.